

z kapitalistických armád

ARMÁDNÍ SBOR ZÁPADONĚMECKÉ ARMÁDY V ÚTOČNÉM BOJI

Major ing. Karel Tichý

Cílem tohoto článku, který obsahově navazuje na článek uveřejněný v našem časopisu pod titulem „Nový polní řád západoněmecké armády“, je konkretizovat nejnovější poznatky o zásadách vedení bojové činnosti na stupni armádního sboru v útoku.

Složení a posilování armádního sboru západoněmecké armády

Armádní sbor je vyšším svazkem, který je nejvyšším národním velitelským stupněm západoněmeckého polního vojska. Zpravidla působí v sestavě skupiny armád, může však působit i samostatně.

Armádní sbor má ve svém složení tři až čtyři divize různého typu (jedna z nich tanková) a sborové útvary a jednotky. Počet a druh divizí je závislý na úkolech armádního sboru a jeho místu v sestavě vyššího svazku spojeneckých ozbrojených sil NATO. Složení sborových útvarů a jednotek, z nichž většina je začleněna do sestavy jednotlivých velitelství druhů vojsk a služeb, je stále.

Sborové útvary a jednotky armádního sboru jsou:

— štáb	1
— prapor OPZHN	2
— polní náhradní prapor	3
— prapor vojenské policie	1
— zajišťovací prapor	1
— polní prapor doplňků	6
— velitelská rota	1
— rota hloubkového průzkumu	1
— rota vojenského zpravodajství	1
— rota psychologického působení	1

Dále do složení armádního sboru patří jednotky podřízené jednotlivým velitelstvím:

velitelství spojení	
— velitelská rota	1
— rota zásobování a oprav spojovacího materiálu	1
— spojovací prapor	1
— spojovací provozní prapor	1
— prapor elektronické války	1
velitelství PVO	
— velitelství baterie	1
— protiletadlový oddíl 40 mm PLK L/70	1—2

velitelství dělostřelectva

— velitelská baterie	1
— topografická baterie	1
— raketový dělostřelecký oddíl RS SERGEANT (LANCE)	1
— dopravní prapor speciálních zbraní	1
— velitelství, štáb a baterie veli- telská a služeb smíšeného dě- lostřeleckého pluku	1
— dělostřelecký oddíl 203,2 mm samohybných houfnic	1
— dělostřelecký oddíl 155 mm sa- mohybných houfnic	2—3

velitelství ženijního vojska

— velitelská rota	1
— speciální ženijní zatarasovací četa	1
— lehký ženijní prapor	3—4
— těžký ženijní prapor	2
— prapor obojživelných přepravních prostředků	1
— pontonový prapor	1

velitelství vojskového letectva

— velitelská rota	1
— průzkumná a spojovací rota	1
— letištní velitelství	5
— lehký dopravní letecký pluk	1
— střední dopravní letecký pluk	1
— rota technického zabezpečení	1

zásobovací velitelství

— velitelská rota	1
— výsadková zásobovací rota	1
— rota pro registraci hrobů	1
— zásobovací prapor	4—5
— smíšený dopravní prapor	3

velitelství technického zabezpečení

— velitelská četa	1
-----------------------------	---

— střední prapor technického za- bezpečení	3—4
— smíšený prapor technického za- bezpečení	1
— těžký prapor technického za- bezpečení	1
— technický prapor speciálních zbraní	1

zdravotnické velitelství

— velitelská rota	1
— polní hygienická laboratoř	1
— polní chemická laboratoř	1
— polní veterinární laboratoř	1
— zdravotnický prapor	1
— smíšený zdravotnický prapor	1
— zdravotnický dopravní prapor	1
— polní nemocnice	6—8

Základem posilování armádního sboru pro útok ve všeobecné jaderné válce je jaderná munice. Armádní sbor může být posílen 60—110 ks jaderné munice, z toho může být 40—70 řízených střel, 10—20 jaderných hlavic pro víceúčelové dělostřelectvo a 10—20 jaderných leteckých pum.

Po vševojskové stránce může být armádnímu sboru operačně podřízena vzdušná výsadková brigáda. (Po zrušení velitelství 1. vzdušné výsadkové divize se předpokládá úplné organizační začlenění vzdušných výsadkových brigád do sestavy armádních sborů.) Ze sil a prostředků americké armády se západoněmeckému armádnímu sboru přiděluje určitý počet jednotek vycvičených v použití jaderných min. V průběhu bojové činnosti mohou být armádnímu sboru přiděleny některé síly a prostředky teritoriálního vojska.

Armádní sbor v útočné operaci

Úloha armádního sboru, který působí v sestavě skupiny armád, je závislá na jeho úkolu a místě v operačním uskupení. Armádní sbor může být v prvním nebo druhém sledu, popřípadě v záloze. Útok přitom vede na hlavním nebo druhém směru útoku skupiny armád.

Útočit může na několika směrech, z nichž jeden je směrem hlavním. Hlavní směr útoku musí zabezpečovat účelné použití jaderných zbraní a využití jejich účinků útočícími vojsky sboru k rychlému zničení obranného uskupení vojsk protivníka a rychlý postup do hloubky k určeným úkolům. Bojovou činnost armádního sboru podporuje vojenské letectvo, na přímořském směru též vojenské námořnictvo.

Armádní sbor dostává při útoku za použití jaderných zbraní na hlavním směru **útočné pásmo** 90—100 km. Šířka útočného pásma na druhých směrech dosahovala při některých cvičeních až 120 km.

Hloubka bližšího a konečného úkolu armádního sboru závisí na úloze a místě sboru v útočné operaci skupiny armád a na použití jaderných zbraní. Bližší úkol může být stanoven v hloubce až 100 km (2 dny boje) a konečný úkol v hloubce až 200 km (3 až 4 dny boje).

Střední tempo útoku činí za použití jaderných zbraní 40—45 km za den. Pokud je bojová činnost vedena bez jejich použití, uvažuje se o tempu 20—30 km za den.

Bojová sestava armádního sboru prvního sledu obvykle zahrnuje divize prvního sledu, divize druhého sledu (jednotky a útvary zálohy), sborovou dělostřeleckou skupinu, raketový dělostřelecký oddíl řízených střel, protiletadlový oddíl (protiletadlové oddíly), ženijní zálohu, vojenské letectvo a vzdušné výsadkové jednotky.

Bojová sestava armádního sboru se člení do jednoho nebo dvou sledů. **Bojová sestava v jednom sledu** se vytváří především při útoku na protivníka, který spěšně přešel do obrany. Záloha může mít v tomto případě hodnotu asi 1 až 2 brigád. Do zálohy může být navíc začleněna i vzdušná výsadková brigáda. Hloubka bojové sestavy armádního sboru v jednom sledu dosahuje až 60 km.

Bojová sestava ve dvou sledech se vytváří zpravidla při útoku na dobře vybudovanou a připravenou obranu protivníka. Druhý sled se vytváří zpravidla v hodnotě jedné divize a vzdušné výsadkové brigády. Hloubka bojové sestavy armádního sboru, členěné do dvou sledů, dosahuje až 100 km.

Sborová dělostřelecká skupina, pokud je vytvořena, se umísťuje na hlavní směr útoku, všeobecně 4–6 km od čáry dotyku.

Raketový dělostřelecký oddíl řízených střel SERGEANT se umísťuje v prostoru bojového rozmístění v hloubce 30–60 km od čáry dotyku. Šířka prostoru je do 20 km, hloubka 15–20 km. Pokud raketový dělostřelecký oddíl má ve výzbroji

řízené střely LANCE, rozmísťuje se ve vzdálenosti 15–20 km od čáry dotyku. Prostor bojového rozmístění může být 8–12 km široký a 6–9 km, ale i více, hluboký.

Oddíl se rozmísťuje vždy po bateriích. Pro každou baterii je budováno jedno hlavní a nejméně jedno záložní palebné postavení. Je-li dostatek času, budují se i klamná palebná postavení.

Protiletadlový oddíl (protiletadlové oddíly) se rozmísťuje tak, aby kryl nejdůležitější prvky bojové sestavy jako např. raketový dělostřelecký oddíl řízených střel, druhý sled (zálohu), hlavní velitelské stanoviště apod.

Sborová ženijní záloha se umísťuje většinou v prostoru soustředění ve vzdálenosti do 15 km od hlavního velitelského stanoviště, zpravidla na směr hlavního úsilí ženijního zabezpečení.

Vojenské letectvo se používá centralizovaně. Lehký dopravní letecký pluk se umísťuje na dvou vrtulníkových letištích ve vzdálenosti 50–70 km, střední dopravní letecký pluk ve vzdálenosti 60–80 km od čáry dotyku. Průzkumná a spojovací rota vojenského letectva se rozmísťuje na jednom letišti v blízkosti hlavního velitelského stanoviště armádního sboru.

Vzdušný výsadek se vysílá v hodnotě zesílené vzdušné výsadkové rotý až vzdušné výsadkové brigády. Může být vysazen na vzdálenosti 80–150 km od čáry dotyku a je schopen vést bojovou činnost bez materiálního doplnění až 48 hodin (údaj platí pro vzdušnou výsadkovou brigádu).

Vedení útočného boje

a) Všeobecné zásady

Cílem útoku armádního sboru je zničit protivníka ve svém útočném pásmu a ovládnout prostor bližšího a konečného úkolu.

Hlavními formami manévru v útočném boji jsou čelní útok, útok do boku, útok do týlu a obchvat.

Čelní útok nejlépe zabezpečuje sladění palby a pohybu vojsk. Vyžaduje vytvoření značné palebné a početní převahy v silách a prostředcích. Vede se zpravidla při hromadném použití jaderných zbraní a v kombinaci s ostatními formami manévru.

Útok do boku se vede zpravidla proti slabším silám protivníka. Ohrožuje především palebná postavení dělostřelectva, místa velení, spojení a týlová zařízení. Pokud-li se spojit s touto formou manévru i moment překvapení, může i útok

slabších sil přinést značný úspěch. Vždy je však třeba se snažit o čelní poutání sil protivníka.

Útok do týlu je považován za vysoce účinnou formu manévru. Jeho vedením je protivník zasažen na nejslabším místě, je odříznut od zásobovacích komunikací a donucen k boji s obrácenou frontou.

Obchvat zpravidla zahajuje obklíčení protivníka a směřuje k dosažení rozhodujícího úspěchu. Vede se obvykle na odkrytém boku protivníka, ale především v mezerách, které vzniknou v bojové sestavě protivníka po jaderných úderech. Část sil poutá protivníka čelně nebo naznačuje čelní útok. V řadě případů bude obchvat veden jako oboustranný. Ve výhodné situaci se doporučuje vysadit i vzdušný výsadek.

Hlavní směr útoku se stanoví tam, kde jsou slabá místa protivníka a kde terén umožňuje plně využít palby a manévru.

Projeví-li se však úspěch na jiném místě než se původně očekávalo, může být hlavní směr útoku změněn. Probíhá-li útok v podmínkách použití jaderných zbraní, bude hlavní směr útoku orientován v souladu s těžištěm jaderných úderů proti hlavním silám protivníka.

Před zahájením každého útoku musí proběhnout **příprava**. Jestliže však situace dovoluje překvapit protivníka, musí být útok zahájen bez větší přípravy. Rozsah příprav závisí především na čase, který je k dispozici a je do značné míry určen obsahem „velitelského postupu“. Zahnuje zhodnocení situace, plánování, vydání rozhodnutí, zpracování „Plánu operace“ a bojových rozkazů. Počítá se rovněž s časem na organizaci součinnosti, na zásobování a na vlastní přípravu svazků a útvarů. Přípravy k útoku musí zůstat utajeny.

b) Vedení útoku

Vojska armádního sboru se podle situace přesunují do útoku z mírových posádek, z prostorů pro bojový poplach nebo z prostorů soustředění, které mohou být ve větší nebo i menší vzdálenosti od čar zasazení. V řadě případů však mohou zahajovat útok i v situaci, kdy jsou v přímém dotyku s protivníkem nebo i z prostorů soustředění, které leží pouze mimo dosah účinné palby dělostřelectva protivníka.

Hlavní náplní období přibližování, kdy jsou prostory soustředění ve značné vzdálenosti od čar zasazení sboru [zpravidla 30–70 km] je přesun vojsk, zaujetí bojové sestavy a jaderná, dělostřelecká a letecká příprava.

Velitel a štáb sboru řídí **přesun divízi** (brigád) tak, aby divize prvního sledu přešly do útoku současně. Pro každou divizi určuje 3–4 pochodové osy. Pochodové proudy na osách se člení do pochodových skupin, každá v síle zesíleného praporu. Jejich vzdálenost má být nejméně 3–5 km. Přesun se uskutečňuje především v noci za omezené viditelnosti. Na stanovených čarách se pochodové skupiny rozvíjejí do předbojových a bojových sestav, které musí zaujmout svazky prvního sledu nejpozději na čáře zteče.

Jaderná, dělostřelecká a letecká příprava probíhá zejména tehdy, je-li útok veden proti silnému protivníkovi.

V průběhu všeobecné jaderné války je útok zpravidla zahajován **jadernou přípravou** v trvání 5 až 10 minut, v závislosti na situaci asi 20 až 30 minut před zahájením útoku. Jaderné údery na cíle rozmístěné v sestavách pluků prvního sle-

du protivníka vede především víceúčelové dělostřelectvo. Dělostřelecké rakety HONEST JOHN ničí cíle především v prostorech divízi prvního sledu a řízené střely SERGEANT [LANCE] v bližší operační hloubce.

Dělostřelecká příprava se plánuje nejčastěji v trvání do 30 minut a zúčastňuje se jí veškeré dělostřelectvo armádního sboru a většina dělostřelectva divize druhého sledu. Palba se vede zejména na ty cíle, které nebyly vyřazeny jadernými údery nebo na ty, na které se jaderné údery neplánovaly. Při zahájení dělostřelecké přípravy může být veden přepad clemickým střelivem v trvání až 2 minut. V průběhu dělostřelecké přípravy je výhodná několikaminutová přestávka k úderu stíhacího bombardovacího letectva.

Při hromadném použití jaderných zbraní může mít dělostřelecká příprava formu mohutného palběného přepadu v trvání několika minut a nebo nemusí být organizována vůbec.

V omezené válce bez použití jaderných zbraní bude útok zpravidla zahajován mohutnější dělostřeleckou a leteckou přípravou, jejichž trvání bude podstatně delší.

Po vyjití prvosledových svazků na čaru zteče začíná vlastní **průlom obrany**, který má často zásadní vliv na vývoj útoku. K průlomu se vojska soustředí pouze na dobu nezbytně nutnou. Do prostoru průlomu se vedou soustředěné palby většiny palběných prostředků. Vojska s jejich využitím překonávají první a postupně i další obranné postavení protivníka, mezerami pronikají do hloubky, rozčleňují se a ničí bránící se uskupení a přicházející zálohy a znemožňují protivníkovi budovat obranu na dalších čarách. Místní protizteče odrážejí palbou, pokud to nestačí, zasadí i část útočících sil. Hlavní síly však musí pokračovat v útoku. Úspěch průlomu je dokončen teprve tehdy, když vojska v obraně nejsou schopna klást souvislý odpor.

Činnost vojsk, která rozvíjejí útok v hloubce, zabezpečuje velitel armádního sboru všemi silami, především prostředky jaderného napadení, zasazením druhého sledu nebo zálohy a použitím vzdušného výsadku.

Protizteče odrážejí divize z chodu nebo z místa. Z chodu se odrážejí tehdy, mají-li dostatečnou palěbnou (zejména jadernou) podporu. Nejvýhodnější je vést jaderné údery a údery dělostřelectva a letectva na svazky a útvary, které se připravují nebo již vedou protizteč a jejich zničení dokončit útokem vlastních tankových a mechanizovaných útvarů. V přípa-

dě, že obránce zasadí do protizteče značné síly, zejména tankové, protizteč se odráží z výhodných čar z místa.

Divize druhého sledu (záloha) se zasazuje v nejvýhodnější situaci, zpravidla po splnění bližšího úkolu. Zasazuje se obvykle do mezery mezi divizemi prvního sledu.

Úspěšně vedený útok může přejít v **pronásledování**, jehož cílem je úplné rozdrčení ustupujícího protivníka. Svazky jej zahajují zpravidla na široké frontě a v původní bojové sestavě. Postupně však mohou vytvářet **odřady pronásledování**, které samostatně pronikají do sestavy protivníka, přehrazují mu ústupové komunikace a v součinnosti se silami, které čelně pronásledují, ho ničí. K plnění těchto úkolů se vojskům mohou stanovit nové bojové úkoly, pásma činnosti nebo směry pronásledování.

Pronásledování má skončit až po **obklíčení nebo úplném zničení protivníka**. Ke splnění tohoto úkolu je třeba jednotky a útvary protivníka odříznout od jejich týlu. Útok proti obklíčeným jednotkám a útvarům může být zahájen současně i z několika směrů. Pokud není dostatek sil k rychlé likvidaci obklíčeného uskupení, je dostačující odrazit pokusy protivníka o průlom a postupně ho palbou ze země i údery ze vzduchu oslabovat. Značně urychlit zničení obklíčeného protivníka je možné použitím jaderných zbraní.

Po splnění konečného úkolu může být armádní sbor vyveden do druhého sledu skupiny armád nebo může dostat nový úkol. V tomto případě se mu přiděluje další jaderná munice a urychleně se doplňuje silami a prostředky tak, aby byl v co nejkratším čase připraven k jeho splnění.